

Keeleprogramm 2019-2022

Tulemusvaldkond	Eesti keel ja eestlus
Tulemusvaldkonna eesmärk	Tagada eesti keele kui riigikeele toimimine kõikides eluvaldkondades, eesti keele õpetamine, uurimine, arendamine ja kaitse ning sellega eesti keele säilimine läbi aegade.
Valdkonna arengukava	Eesti keele arengukava 2011-2017 (2020)

Programmi eesmärk ja lühikokkuvõte

Keelepoliitika elluviimisel lähtutakse Eesti Vabariigi põhiseadusest, mille järgi peab riik tagama eesti rahvuse, keele ja kultuuri säilimise, ning keeleseadusest. Eesti riik saab rahvusriigina toimida ja areneda, kui eesti keel on tunnustatud Eesti elanike ühtse suhtluskeelena, rahuldab ametliku riigikeelena riigi ja ühiskonna keelekasutusvajadusi ja on kasutatav kõikides eluvaldkondades. Keelevaldkond seob kogu ühiskonda, selle erinevaid valdkondi ning huvigruppe. Eesti elanike võõrkeeleoskus ning mitmekeelsuse väärtustamine toetavad eesti keele rahvusvahelist esindatust ning suurendavad Eesti elanike konkurentsivõimet.

Programmi eesmärk: eesti keel on arenenud kultuur- ja suhtluskeel ning Eestis väärtustatakse mitmekeelsust.

Eesti keele jätkusuutlikkuse tagamiseks toimub nii eesti keele uurimine, keelekogude arendamine ja mainekujundus kui ka vastavate tingimuste loomine eesti keele valdamiseks, kasutamiseks ja väärtustamiseks haridussüsteemis, sh eestikeelsete kõrgkooliõpikute väljaandmine. Tagastatakse keeleõppekulud edukalt eesti keele tasemeeksami sooritanuile. Avalikus sektoris pakutakse eesti keele õpivõimalusi töötavatele ebapiisava keeleoskuse ja nõrgema konkurentsivõimega inimestele. Toetatakse eesti keele ja kultuuri õpetamist välismaal, sh mitmetes riikides asuvates eestlaste kogukondade üldharidus- ja pühapäevakoolides, seltsides, lasteaedades, mudilasringides ning keelekursustel.

Programmi olulisemad (arendus)tegevused 2019. aastal:

- Eesti keelepoliitika põhialuste väljatöötamine ja kinnitamine;
- B1 taseme e-keeleõppekeskkonna valmimine;
- Eesti keele aasta tähistamine;
- Uue rahvuskaaslaste programmi ette valmistamine;
- Euroopa Nõukogu Euroopa keeleõppe raamdokumendi sõsarväljaande tõlke valmimine.

Programmi mõõdikud

Mõõdik	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	sihttase							
Siht- ja sidusrühma hoiakud eesti keele suhtes.								
Uuringus osalejate määr, kes on nõus väitega, et eesti keel on:								
... eestikeelse kultuuri lahutamatu osa (% vastanutest)	-	93	-	-	82	-	-	-
... vajalik Eestimaal elamiseks ja töötamiseks (%)	-	90	-	-	81	-	-	-
... osake eestimaalaseks olemisest (%)	-	89	-	-	80	-	-	-
Meede 1. Eesti keele jätkusuutlikkuse tagamine								
<i>Eesmärk: Toetada eesti keele jätkusuutlikku arengut eesti keelt emakeelena kasutajate seas.</i>								
Gümnaasiumihariduse omandanud noorte eesti keele kui emakeele:								
... lõpueksami keskmine tulemus punktides (maksimaalne 100)	63,2	64	64,9	≥64	≥64	≥64	≥64	≥64
... lõpueksamil 80 või enam punkti saanud õpilaste osakaal (%)	17,5	18,8	19,8	19,5	20	20	20	20
... lõpueksamil 20 või vähem punkti saanud õpilaste osakaal (%)	0,41	0,57	0,37	0,27	0,26	0,26	0,26	0,26
Elektroniliste keele- ja keelehooldelike tuntuks ja kasutatuks laieneb (keelenõuandepöördumiste arv)	-	-	8516					
Meede 2. Eesti keele õppevõimaluste loomine väliseesti kogukondades ja välismaa kõrgkoolides								
<i>Eesmärk: eesti keele õppimise võimalused välismaal on paranenud, eestlaste huvi eesti keele õppimise vastu püsib.</i>								
Väliseestlaste osalus eesti keele õppes ja päeval Eestis ja välismaal (inimeste arv aastas)*	3670	3736	3819	3850	-	4400	-	-
Meede 3. Eesti keele kui teise keele õpetamise tagamine ja õppe toetamine								
<i>Eesmärk: Parandada ja laiendada Eesti muukeelse elanikkonna eesti keele oskust.</i>								
Eesti keele tasemeeksami sooritanute osakaal eksamil käinutest (%)	52,5	55,7	54,5	54	55	55	55	55
B1 tasemel eesti keele eksami sooritanute osakaal eksamil käinutest (%)	63,1	67,6	67,2	62,5	62,5	63	63	63
B2 tasemel eesti keele eksami sooritanute osakaal eksamil käinutest (%)	36,4	39,7	43,8	38,5	38,6	38,6	38,6	38,6
C1 tasemel eesti keele eksami sooritanute osakaal eksamil käinutest (%)	35	35,6	31,1	30,4	30,5	33	33	33
Meede 4. Võõrkeeleoskuse ja mitmekeelsuse toetamine								
<i>Eesmärk: Tõsta Eesti elanike motivatsiooni õppida erinevaid keeli, mitmekesistada võõrkeelte õpiviise, õpikohti ja keelte valikut. Parandada keeleõppe kvaliteeti (sh keeleoskuse hindamise kvaliteeti) nii formaalses kui ka mitteformaalses õppes.</i>								
Võõrkeele riigieksami sooritanud noorte osakaal (%), kes on saavutanud võõrkeele riigieksamil vähemalt B2-keeleoskustaseme**	53,4	49,0	63,8	71,7	72	72	73	73

* Näitaja sisse on arvestatud nii välismaal HTMi toel keelt õppivad lapsed kui ka väliskeelepäeval osalenud. Sihttasemed alates 2018 muudeti ära rahvuskaaslaste programmi vahearuaude ja uue perioodi (2018-2020) kinnitamisega valitsuses.

** K.a rahvusvaheliste keeleeksamite tulemused, arvestatud on statsionaarse õppe lõpetanute tulemusi. 2018. a all on kirjas juba tegelik tulemus. Sihttasemed muudetud, vt täpsemalt seletuskirjast.

Programmi meetmed, tegevused ja rahastamiskava (tuhandetes eurodes)

Meede/ Tegevus/ Tulemus	2019	2020	2021	2022
Meede 1. Eesti keele jätkusuutlikkuse tagamine	3 130	2 842	2 843	2 843
1.1. Eesti keele uurimine, keelekogude arendamine ja mainekujundus	2 377	2 091	2 092	2 092
<i>Tulemus: tagatud on kirjakeele ühtsus, üldarusaadavus, asja- ja ajakohasus, toimib oskus- ja teaduskeele arendamine, eesti keele uurimine ja keelekogude arendamine, samuti ka keeletehnoloogilise toe, keelekorraldusvahendite ja keelenõu arendamine, välja on antud keeleauhinnad. On toetatud hõimurahvaste kultuuri ja keele säilimist.</i>				
1.2. Tingimuste loomine eesti keele valdamiseks, kasutamiseks ja väärtustamiseks haridussüsteemis	367	367	367	367
<i>Tulemus: õpilastele ja õpetajatele on loodud võimalus osaleda koolivälistes keelega seotud tegevustes (olümpiaadid, keelelaagrid, keelepäevad, keeleauhindade valimine ja üleandmine, võistlused jms), 2019. aastaks on välja antud vähemalt 30 erialaterminoloogiat kinnistavat kõrgkooliõpikut, vähemalt 400 osalejat võtab igal aastal osa keeleinfopäevadest. Erivajadustega inimeste keeleõppe võimalused on paranenud ja eesti keele piirkondlike erikujude õpe koolieelsetes lasteasutustes ja koolides on säilinud vähemalt samal tasemel.</i>				
1.4. Järelevalve teostamine keeleteaduse täitmise üle	386	386	386	386
<i>Tulemus: Nii avalik kui ka ametlik keelekasutus on korrektne. Järelevalvemenetluse maht on orienteeruvalt 2500 kontrollakti aastas. Järelevalve tulemusena peab rikkumiste osakaal aasta-aastalt vähenema.</i>				
Meede 2. Eesti keele õppevõimaluste loomine väliseesti kogukondades ja välismaa kõrgkoolides	1237	937	937	937
2.1. Eesti keele õpetamise ja säilitamise toetamine väliseesti kogukondades (Rahvusaaslaste programm 2014-2020)	831	581	581	581
<i>Tulemus: eesti keele õppimisvõimalused välismaal säilivad ning eesti lastel on võimalik õppida eesti keelt ja kultuurilugu vähemalt varasemas mahus, välismaal eesti keelt ja kultuuri õpetavad õpetajad pääsevad Eestis toimuvatele koolitustele, vähemalt 8 Eesti päritoluga noorele võimaldatakse hariduse omandamise jätkamist Eesti kõrg- või kutsehariduses, e-õppe võimaluste toel saavad eesti keele õppes osaleda ka hajaestlased.</i>				
2.2. Eesti keele ja kultuuri akadeemilise välisõppe korraldamine	406	356	356	356
<i>Tulemus: Välismaa õpetuskeskustes jätkavad tööd üheksa lektorit.</i>				
Meede 3. Eesti keele kui teise keele õpetamise tagamine ja õppe toetamine	240	240	240	240
3.1. Eesti keele kui teise keele õppimisvõimaluste parandamine	130	130	130	130
<i>Tulemus: ebapiisavalt keelt oskavatele inimestele, sh kodakondsuse taotlejatele ja ebasoodsas olukorras olevatele isikutele on loodud täiendavad tingimused eesti keele õppimiseks. Hüvitise saajate arv püsib viimaste aastate keskmisel tasemel (ca 800 inimest aastas).</i>				
3.2. Eesti keele kui teise keele õppimisvõimaluste pakkumine avalikus sektoris	110	110	110	110
<i>Tulemus: Aastaks 2020 on toetust saanud ja keeleõppe tegevustes osalenud 500 haridusvaldkonna töötajat. 75% toetatud eesti keele õppes osalenutest sooritab keeleeksami.</i>				
3.3. Eesti keele tasemeeksamite ettevalmistus, korraldamine ja arendamine				
<i>Tulemus: Tasemeeksamid on ette valmistatud ja läbi viidud. Toimub eksamite arendustegevus.</i>				
Meede 4. Võõrkeeleoskuse ja mitmekeelsuse toetamine	146	146	146	146
4.1. Võõrkeelte õppe toetamine	80	80	80	80
<i>Tulemus: Toetatud on varajast võõrkeeleõpet ja laiemaid teise kohustusliku võõrkeele valikuid. Edendatud on võõrkeeleõpetajate omavahelist koostööd ja tugevdatud võõrkeeleõpetaja ameti mainet. Läbi on viidud Euroopa keeleõppe tunnuskirja konkurss. Eestis on võimalik sooritada lisaks varasematele rahvusvahelistele võõrkeeleeksamitele ka soome keele võõrkeeleeksamit. Eesti koolid osalevad CertiLingua programmis ja omistavad õpilastele CertiLingua sertifikaate.</i>				
4.2. Mitmekeelsuse toetamine	50	50	50	50
<i>Tulemus: Õpetajad lähtuvad õpetamistöös Euroopa keeleõppe raamdokumendist ning kasutavad Euroopa keelemappi. Eestis on levinud teadmine Euroopa Nüüdiskeelte Keskuse tööst, seal valminud materjalidest ja töövahenditest. Toetatud on mitmekeelsete sõnaraamatute koostamist.</i>				
4.3. Võõrkeelte laste uuringute läbiviimine	16	16	16	16
<i>Tulemus: Uuringud on läbi viidud, Eesti elanikud väärtustavad võõrkeelte oskust, Eesti osaleb rahvusvahelistes keelevaldkonna uuringutes ja koostöös.</i>				
TULUD KOKKU	39	39	39	39
KULUD KOKKU	4 753	4 165	4 166	4166

Piret Kärtner

Keeleosakonna juhataja